

КИЧИЛЮК Т.С.

к.ю.н., старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ТЕРМІНОЛОГІЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА: ВІД ПРАКТИКИ ДО ТЕОРІЇ

Точність терміну – це точність наукових узагальнень і рекомендацій, фахових рішень, державних програм. Про те, що точне логічне формулювання понять – найголовніша умова істинного знання, говорив ще Сократ (V ст. до н.е.). «Домовтеся про слова і ви уникнете половини помилок» – радив французький філософ і математик Декарт (XVIII ст. н.е.).

Терміни формують певне науково-методичне середовище і зоровий образ того чи іншого поняття, вони повинні точно та однозначно окреслювати зміст явища чи поняття, відповідати мовним правилам.

У ході розвитку науково-технічного прогресу людства постійно виникає потреба у застосуванні нових термінів, введенні нових понять у практику та науку, а отже і у законотворчий процес.

Сьогодні назріла потреба у введенні нового терміну у сфері лісового господарства України.

Як відомо, Державною цільовою програмою «Ліси України» на 2010-2015 роки передбачено підвищення відсотка рівня лісистості території України до 16,1 % шляхом збільшення площі лісів, тобто виконання робіт з лісорозведення [1].

Заплановане різке збільшення обсягів робіт з лісорозведення у найближчі роки, безумовно, сприятиме позитивним кількісним змінам у лісовому фонді України. Проте виконання цього рішення супроводжується рядом проблем, у першу чергу економічного характеру. Зменшити навантаження на бюджет держави можна за рахунок віднесення до державного лісового фонду земель запасу, які примикають до стін лісу і тривалий час не використовувались у сільському господарстві. Унаслідок цього на них з'явилися деревостани у деяких випадках віком 20 років, що підтверджується як інформаційними [7], так і науковими статтями [5]. Але й тут виникають проблеми, на цей раз вже нормативно-регламентуючого характеру.

Так, наприклад, у чинних нормативних документах жодним чином не згадується про природне поширення лісів на землях, які раніше не були під лісом, або були дуже давно. Тобто про «природне лісорозведення», хоча цього терміну офіційно ще не існує. Існують терміни «лісорозведення» та «природне поновлення лісу», проте до жодного з них включити поняття природного лісорозведення не видається можливим. Так, за ДСТУ 2980-95 лісорозведення – це створення лісових культур на землях, які раніше не були зайняті лісом [2], тобто згідно цього визначення до лісорозведення відноситься лише штучне поширення лісів. За ДСТУ 3404-96 природне поновлення лісу – це утворення нового покоління лісу без втручання людини; це поняття є складовою частиною «лісопоновлення». А лісопоновлення – це активна форма природного, штучного і комбінованого поновлення лісу на територіях, де раніше був ліс, тобто до цього поняття відноситься лише поновлення лісу там, де він і був раніше. «Природне лісорозведення» згідно наведених визначень, не входить до жодного з цих понять. Не регламентується також, та й навіть і не згадується про «природне лісорозведення» і в Правилах відтворення лісів [6] та інших нормативних документах стосовно ведення лісового господарства України.

Обмеження поняття лісорозведення лише створенням лісових культур суперечить існуючим фактам, оскільки тут, як уже згадувалось, має місце і природне поширення лісів [5]. І, слід відмітити, в досить

значних масштабах: так, лише на Волині нараховується 11 тис. 400 га самозаліснених територій (за даними Волинського обласного управління лісового і мисливського господарства [7]).

Введення у практику поняття природного лісорозведення стане підставою для розробки юридичного механізму «узаконення» таких земель, адже де-факто ці землі вже вкриті лісовою рослинністю, отже їх логічно слід віднести до земель державного лісового фонду. Проте де-юре, ці землі належать до сільськогосподарських земель, призначення яких, відповідно до чинного законодавства, змінювати не можна. А тому явище природного лісорозведення потребує законодавчого закріплення. Таким чином, практична діяльність у сфері лісового господарства вказує на нагальну потребу визначення поняття «природного лісорозведення», як природного поширення лісу на нелісових землях, та його законодавчого закріплення, що в майбутньому удосконалив, як понятійний апарат, так і нормативно-правове регулювання у сфері лісового господарства.

Список використаних джерел:

1. Державна цільова програма «Ліси України» на 2010-2015 роки, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 977 : за станом на 02 листопада 2012 р. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Офіц. джерело : сайт ВР України – zakon.rada.gov.ua – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/977-2009-p/page>.
2. Культури лісові. Терміни та визначення : ДСТУ 2980-95. – [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держстандарт України, 1995. – 64 с.
3. Лісівництво. Терміни та визначення : ДСТУ 3404-96. – [Чинний від 1997-08-01]. – К. : Держстандарт України, 1996. – 44 с.
4. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затверджено Наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.08.2010 р. № 260 / Державний комітет лісового господарства України. – К. : Державний комітет лісового господарства України, 2010. – 73 с.
5. Кичилюк О. В. Лісорозведення з позицій екологічно орієнтованого лісівництва / О. В. Кичилюк, О. Ю. Кайдик // Науковий вісник НУБіП України : зб. наук. пр. – К., 2011. – Вип. 164. – Ч. 1. – С. 182–189.
6. Правила відтворення лісів, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303 : за станом на 30 жовтня 2013 р. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Офіц. джерело : сайт ВР України – zakon.rada.gov.ua – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-p>.
7. Чурило Оксана. Ліси об'єднали [Електронний ресурс] / Прес-служба Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства. – Офіц. джерело : сайт Волинського ОУЛМГ – volynlis.at.ua – Режим доступу : http://volynlis.at.ua/news/lisi_ob_ednali/2011-03-22-166.